

Ohjelma: 1500- ja 1600-lukujen tutkimuksen päivät, Helsinki 22-23.1.2026

Programme: Conference of Research on the 16th and 17th Centuries, Helsinki 22-23.1.2026

Venue: Helsingin yliopisto, Päärakennus, Fabianinkatu 33 / University of Helsinki, Main Building, Fabianinkatu 33

Contact: Jaakko Björklund (jaakko.bjorklund@helsinki.fi 040 825 1758), Ville-Pekka Kääriäinen (ville-pekka.kaariainen@helsinki.fi 040 759 2402), Sanna Raninen (sanna.raninen@helsinki.fi 050 379 5358)

Torstai / Thursday 22.1.

10:00-10:30 Alkusanat / Opening words (F4050, Pieni juhlasali / Small hall, 4. kerros / 4th floor)							
10:30-12:00							
Sali 1 - Studium 1 (F3020), 3. kerros	1. Näkökulmia jesuiittojen vaikutukseen uuden ajan alussa (Chair Minna Hovi)	Sali 2 - U2071, 2. kerros (vanha puoli)	2. Nautintoaineita ja nälkää (Chair Seppo Eskola)	Sali 3 - U3041, 3. kerros (vanha puoli)	3. Lähetystyö ja sodankäynti (Chair Petteri Impola)	Sali 4 - F4050, Pieni juhlasali	4. Keskiäikaisen kuvamagian välittyminen uudelle ajalle: Hanke-esittely ja näkökulmia maagisten kuvien toiminnasta käytyihin keskusteluihin uuden ajan alussa (Chair Joanna Veinio)
Kaarlo Havu (Helsingin yliopisto)	Sopeuttaminen ja uskonto Erasmuksesta jesuiittoihin	Jenni Lares (Tampereen yliopisto)	Alkoholimyynnin sukupuolittuneet käytännöt 1600-luvun Satakunnassa	Teemu Petteri Salo (Tampereen yliopisto)	Luonnonuskon ja kristinuskon kohtaaminen Johannes Schefferuksen Lapponiassa. Kertomus Suomen saamelaisten kristillistymisestä	Sara Norja (Turun yliopisto / Jyväskylän yliopisto) & Janika Aho (Helsingin yliopisto)	Kuvittamattomat kuvat - hanke-esittely: aineistot, näkökulmat ja maagisten kuvien visuaalinen kulttuuri uuden ajan alussa
Tupu Ylä-Anttila	Ensimmäisten jesuiittojen verkostot Habsburgien hoveissa	Ville-Pekka Kääriäinen (Helsingin yliopisto)	Katojen kaskiseutu: puute, nälkä ja selviytyminen Iisalmen pitäjässä 1623–1713	Jaakko Björklund (Helsingin yliopisto)	Sodankäynnin liiketoiminta Itämeren alueella, 1530–1765	Miika Kuha (Jyväskylän yliopisto)	Kysymys talismaanikuvista Rudolph Goclenius nuoremman (1572–1621) ja Johannes Robertin (1569–1651) aseensalvausta koskeissa kiistakirjoituksissa
Johannes Huhtinen (Åbo Akademi)	Jesuiitat ja puritanismin synty			Sebastian Schiavone (Itä-Suomen yliopisto)	Vieraat Väet - Ruotsin sotalaitoksen ulkomaalaisten toimijoiden vaikutus Ruotsin valtakunnan itärajalla ja Karjalassa 1592–1599	Lauri Ockenström (Jyväskylän yliopisto)	Uskonnon ja tieteen rajapinnoilla: Kuvamagian transformaatio ja strategiat uuden ajan alun Euroopassa

12:00-13:00 Lounas / Lunch - Ravintola Laurus / Restaurant Laurus - Päärakennus 1. kerros / Main building ground floor							
13:00-15:00							
Sali 1 - Studium 1 (F3020), 3. kerros	5. Taikuus, magia, ihmeet (Chair Sebastian Schiavone)	Sali 2 - U2071, 2. kerros (vanha puoli)	6. Ruumillisuus / Kehollisuus (Chair Päivi Räisänen-Schröder)	Sali 3 - U3041, 3. kerros (vanha puoli)	7. Valta ja vastuu (Chair Jenni Lares)	Sali 4 - U4072, 4. kerros (vanha puoli)	8. Uskon muuttuvat paikat ja tulkinat (Chair Jaakko Björklund)
Petteri Impola (Oulun yliopisto)	Papisto tietäjien ja parantajien pakeilla 1600-luvun Suomessa	Minna Hagman	Kieleen sopimaton keho: 1600-luvun ranskalaisten tanssitutkielmien koomisuudesta	Anu Lahtinen (Helsingin yliopisto)	Lady of the Borderland: Gunilla Bese in Command of the Castle of Viborg	Panu Savolainen (Aalto-yliopisto)	Monumentti rappiolla? Turun tuomiokirkon ylläpito ja korjaaminen reformaation jälkeisinä vuosikymmeninä n. 1530–1600.
Tiina Miettinen (Tampereen yliopisto)	"Nouse karhu kankahasta" Karhujen nostatusta Hämeessä 1600-luvulla	Rose-Marie Peake (Taideyliopisto) & J. Tuomas Harviainen (Tampereen yliopisto)	Sacred Pain: Kinky Perspectives on Suffering in Early Modern Mystical Experiences	Seppo Eskola (Helsingin yliopisto) Joonas Niemi (Jyväskylän yliopisto) Anu Lahtinen (Helsingin yliopisto)	Uusia näkökulmia voudintileihin	Joanna Veinio (Helsingin yliopisto)	Varhaismodernin ajan kirkkojen ikkunastot – kurkistusikkuna 1600-luvun kirkkotaiteeseen
Eeva-Liisa Bastman (Tampereen yliopisto)	Barokkipoetiikka kohtaa kansanomaisen magian: loitsupiirteitä varhaisen uuden ajan suomenkielisissä runoissa	Jaakko Santavuori (Helsingin yliopisto)	Jumalan kasvot ja sielun autuus – Uskonnolliset piirteet sukurutsarikoksissa	Minna Vesa (Helsingin yliopisto)	Turun akatemian konsistorin rooli perheen toimeentulon turvaamisessa professorin kuoleman jälkeen	Antti Taipale (Helsingin yliopisto)	Marttyyrit ja pyhimykset - uskonnollisten esikuvien kilpailevat tulkinat Englannin ensimmäisessä sisällissodassa 1642-1646
				Susanna Rämö (Helsingin yliopisto)	Kuningatarnäytelmä – teatteri kuningatar Kristiinan ja 1600-luvun tulkitsijana	Sanna Raninen (Helsingin yliopisto)	Readership and Reception of printed Liber Cantus of 1620 in Sweden
15:00-15:30 Kahvi / Coffee - Aula Sirén / Foyer Sirén, 4th floor							
15:30-16:30	Keynote 1 (F4050, Pieni juhlasali / Small hall, 4. kerros / 4th floor) Mattias Lundberg (Uppsala Universitet): The Long Reformation in Sweden: A Negotiation of Sounds and Beliefs						
18:00	Konferenssipäivällinen / Conference dinner Uunisaaren ravintola / Uunisaari restaurant (Pohjoinen Uunisaari 2) Ennakoilmoittautuminen / Preregistration						

Perjantai / Friday 23.1.

9:00-10:30							
Sali 1 - Studium 1 (F3020), 3. kerros	9. Hengellisyys ja mieheyden normit uuden ajan alun Saksassa, Suomessa ja Ruotsin valtakunnassa (Chair Ville-Pekka Kääriäinen)	Sali 2 - U4080, 4. kerros (vanha puoli)	10. Paikallishistoriaa (Chair: Jaakko Santavuori)	Sali 3 - U3041, 3. kerros (vanha puoli)	11. Keskiajan kaikuja varhaismodernissa ajassa (Chair Eeva-Liisa Bastman)	Sali 4 - U4075, 4. kerros (vanha puoli)	12. Migration and travel in Early Modern World (Chair Maria Julku)
Tapio Leinonen (Itä-Suomen yliopisto)	Kuuliaisuus ja vastuu: Martin Luther, mieheys ja valtasuhteet.	Päivi Maaranen (Museovirasto)	Raaseporin Pohjan 1600-luvun markkinapaikan historiaa: havaintoja maastossa ja uusia tulkintoja	Marko Halonen (Helsingin yliopisto)	Juustenin kronikka: 1500-luvun uskontohistorian aarreaitta	Anna-Stina Hägglund (Donner Institute for Research into Religion and Culture)	Birgittine migration across the Baltic: the closure of Vadstena abbey in 1596
Sini Mikkola (Itä-Suomen yliopisto)	Aviomiesten normitetut tunteet uuden ajan alun Saksassa ja Ruotsin valtakunnassa	Matti Leiviskä (Oulun yliopisto)	Oulujärven erämaan asutuksen maantieteellinen sijoittuminen, kyläjako ja seurakuntahallinto vuosina 1555-1585	Lari Ahokas (Helsingin yliopisto)	Keskiajan hengellisen kulttuurin jatkuvuus vanhimmassa suomenkielisessä loitsurunossa	Laura Kääntee (Helsingin yliopisto)	Between Portugal and Cathay: Bento de Góis in Central Asia
Miia Kuha (Itä-Suomen yliopisto)	1600-luvun pappismiehet ja avioliiton merkitykset Ruotsin valtakunnassa	Kim Sjöström	Hamina on ollut kaupunki ilman haminää	Jussi Eerola (Tampereen yliopisto)	Luterilaisen papiston rooli pakanallisen ja katolisen muinaisuuden välittäjänä suurvalta-ajan Ruotsissa	A. Jorge Aguilera-López (Helsingin yliopisto)	Translating the North for a Southern Court: Knowledge and Agents in Philip II's Baltic Horizon
10:30-11:00 Kahvi / Coffee - Aula Sirén / Foyer Sirén, 4th floor							
11:00-12:00 Keynote 2 (F4050, Pieni juhlasali / Small hall, 4. kerros / 4th floor) Meelis Friedenthal (Tartu Ülikool): Between multiple languages and multiple worlds: folk belief, Catholicism, and Lutheranism in the sermons of 17th-century Livonia							
12:00-13:00 Lounas / Lunch - Ravintola Laurus / Restaurant Laurus - Päärakennus 1. kerros / Main building ground floor							

13:00-15:00						
	Sali 2 - U4080, 4. kerros (vanha puoli) Liisa Kunnas (Jyväskylän yliopisto) Niklas Hietala Saara Penttinen (Turun yliopisto) Maija Kallinen (Oulun yliopisto)	14. Tiede ja usko (Chair Sanna Supponen) "Ukonvaajat" uskon ja tieteen rajapinnoilla 1600-luvulla Tähtiä ja tunnusmerkkejä Ericus Erici Sorolaisen Postillassa Transcending Nature. Religious Tensions in Seventeenth-Century English Curiosity Culture Ancilla theologiae? Luonnonfilosofian ja teologian suhteista 1600-luvun Turun akatemiassa.	Sali 3 - U3041, 3. kerros (vanha puoli) Minna Hovi (Taideyliopiston Sibelius-Akatemia) Riikka Miettinen (Tampereen yliopisto) Susan Kiiski-Seiskari (Tampereen yliopisto) Pihla Pekonen (Helsingin yliopisto)	15. Uskonto, hengellisyys, ja ihanteellinen ihminen (Chair Sanna Raninen) Edesmenneen ystävän musiikillinen muistaminen ja usko sielun kuolemattomuuteen La Rhétorique des dieux - käsikirjoituksessa Epätoivon kokemukset ja ilmaiset varhaismodernin ajan Ruotsissa 1620-luvun Tukholman ensimmäinen kontrollilaitos uskonnollisen moraaliopetuksen ja taloudellisen vallankäytön ristipaineessa Claes Tott, kuningattaren suosikki – 1600-luvun ihanteellisen aatelismiehen jäljillä	Sali 4 - U4062, 4. kerros (vanha puoli) Peter Sjökvist (Uppsala Universitet) Ewa Cybulska-Bohuszewicz (Institute Of the Literary Research of the Polish Academy of Sciences) Theo Rautiainen (Helsingin yliopisto) Visa Helenius (Turun yliopisto)	16. Defining Religion and Faith (Chair TBD) Are the Russians Christian? – Johannes Botvidi's Dissertation (1620) in Context Holiness as a Transgressive Act based on the life of St. Bridget (from the collection "Żywoty świętych" ("Lives of the Saints") by Piotr Skarga) The Theology and Function of Ecclesiastical Censorship: the papal bulla Inter sollicitudines 1515 Leibniz, ekumenia ja esoteria
15:30-17:00 Ekskursiot: Kansalliskirjasto & Suomalaisen Kirjallisuuden Seura (ennakkoilmoittautuminen) Excursions: National Library & Finnish Literature Society (preregistration)						

Yhteistyössä:

